

Usko joulupukkiin

Tiedämme kaikki, että usko joulupukkiin murenee viimeistään alakoulun ensimmäisellä luokalla ollessamme 6–7-vuotiaita. Se onneton, joka vielä tämänkin jälkeen uskoo, joutuu armottoman pilkan ja lällätyksen kohteeksi. Kaikkia joulupukkiin uskojia pidetään haihatelijoina tai ainakin vähän yksinkertaisina.

Eräässä pienessä pohjoispohjalaisessa rannikkokaupungissa asusteli perhe, jonka isä toimi sementtiferman toimitusjohtajana ja siinä sivussa myi riista- ja kalatuotteita sekä rapuja. Sementtirytyksen konttori ja tuotteiden myyntipiste sijaitsivat kätevästi omassa pihassa. Samassa pihapiirissä talon yläkerrassa asui kaksi perhettä. Yhteisöön kuului myös talonmies, monitoimimies, ”monttööri”, jolla oli oma pieni versta eli monttöörinpaja.

Talonmies osasi kaikkea. Verstaassa hänellä oli useita autonromuja, joiden kanssa hän puuhasteli ja joita hän rassaili varusteenaan ikuinen trasselitukko. Taitavan miehen kädet olivat auton öljyistä mustat ja tuoksahtivat sen mukaisesti. Pihapiirin lapsista tietenkin pojat olivat talon-

miehen puuhista äärettömän kiinnostuneita ja viettivät aikaansa katsellen auton korjaamista räkätappi nenästä roikkuen.

Eräs nelivuotias pikkumies oli nuhjustanut talonmiehen verstaassa silmät tapillaan ja seurannut sitkeästi talonmiehen tekemisiä jalan painoa toiselle vaihtaen. Poika oli aivan erityisesti toivonut kuorma-autoa joululahjaksi. Lastentarhanopettajaäiti oli toiveen hartauden tiedostanut. Vuonna 1946 tämän toiveen toteutuminen olikin mahdollista.

Jouluaattona talopiirin perheisiin saapui perin huolellisesti naamioitunut joulupukki, jota kukaan ei tunnistanut. Oli parta, naamari, peruukki, hiippalakki ja hieno turkki. Lapset lauloivat pukille, ja ilo kimmelsi kaikkien silmänurkassa. Nelivuotiaamme meni hakemaan pukin kädestä jo paketin muodosta tunnistamaansa kuorma-autoa. Unelmapaketin tuoma endorfiinituotus ei onnistunut peittämään kummallista havaintoa, joka sai pojan aleleuan väpättämään rajusta pettymyksestä.

Mitä pikkumies hoksasi? Vastaus sivulla 2531.

Usko joulupukkiin

Saadessaan kuorma-autopakettinsa joulupukin rukkaskädestä nelivuotias pikku einsteinimme haistoi äkisti autoöljyn hajun, joka tuoksautti joulupukista. Sekunnin murto-osassa pojan maailma romahti – hetkellisesti. Joulupukki ei ollutkaan Korvatunturilta vaan talonmies, se monttööri! Kuten tiedetään, myös hajuaisti tuottaa nopeasti lähtemättömän, unohtumattoman muistijäljen (1).

Tarinamme pikkumiehelle ei kuitenkaan käynyt huonosti. Hän selvisi nopeasti joulupukkitarun murskaantumisen tuottamasta traumasta ja erikoistui sittemmin maksakirur-

giksi. Virkaurallaan hän on tarkan hajuaistinsa perusteella pystynyt diagnosoimaan useita fataaleja sairauksia, kuten esimerkiksi meeleen hajun kuolevalla maksapotilaalla. Oman autonsa öljynvaihtoon hän ei silti koskaan ole ryhtynyt, koska öljyn haju tuo mieleen ellottavan pettymyksen tunteen... ■

JOULUNUMERON TOIMITUS

Haastattelusta toimittanut Leena Lindgren

KIRJALLISUUTTA

1. Miranda Ml. Taste and odor recognition on memory: the emotional flavor of life. *Rev Neurosci* 2012;23:481–99.